Рік III. Львів, 25. серпня 1929. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 35.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС

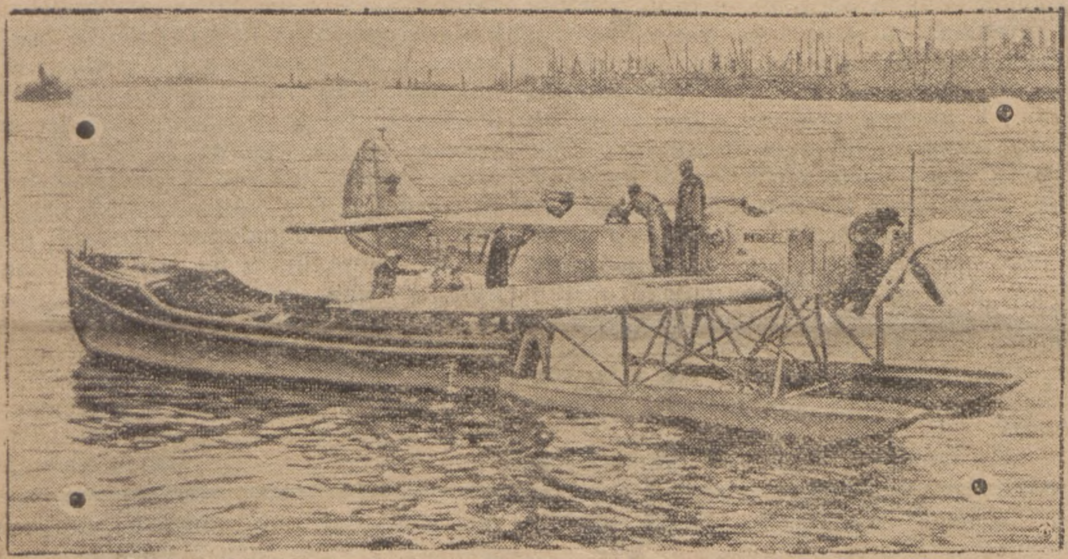
Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм. „ПРАВДА" Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.
Телефон 4—48,

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 10 зол. Півріч-но 5 зол. Чвертьрічно 2 зол. 50 сот. Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість.
Поодинокое число коштує 20 сот.

Експльозія форту під Букарештом

В форті Домнесті біля Букарешту 19. ц. м. прийшло вечером до великої експльозії. Форт Домнесті вилетів у повітря. В форті були склади стрілива, непридатного до вжитку й призначеного на знищення. Ввесь форт, кажуть, це одно море полумя. Прикликане військо не могло наблизитися до форту, бо грозили нові вибухи. Дальші вибухи тревали всеньку ніч. Протягом ночі ствердили, що з загального числа залоги сто людей остало 50 вояків. Загрожений експльозією простір замкнено кордоном війська. Доси годі було ствердити кілько людей згинуло. Чутки, буцімто вибух був ділом замаху, доси не справдилися. Мабуть причиною вибуху була велика спека.

Німецький пароплав „Бремен"

Найбільшу скорість на морі в дорозі з Европи до Америки здобув німецький пароплав „Бремен". Зужив він на цю дорогу багато меньше часу, як доси. Із поворотом з Америки до Европи перегнав навіть себе, бо дорога назад трівала всего 4 дни 17 годин і 14 хвилин.

Дальші неспокої в Австрії

В місцевости Ерба, в Долішній Австрії, прийшло знову до неспокоїв, в часі яких один член „Гаймвери" згинув пробитий штилетом. Це викликало велике обурення в Відні. Віденська поліція арештувала кількох комуністичних аґітаторів, що намовляли робітників до ґенерального страйку.

Грізне положення в Палестині

В Палестині, що як відомо, є тепер під опікою Анґлії, яка утворила там жидівську державу — тепер безнастанні бої між Арабами й Жидами.

Ось недавно з нагоди річниці збурення Єрусалиму розійшлися між Арабами чутки, що Жиди підготовляють повстання. Жиди влаштували похід під т. зв. „стіну плачу". Цей похід стояв там від вечера до 3 год. рано. На вічу рішили Жиди домагатися звільнення зі служби урядників, що буцімто перепиняють у відбудові жидівської держави, а також просити, анґлійський парлямент, щоб вислав комісію, яка розслідилаб теперішне положення в Палестині.

Араби на вістку про це по полудневих молитвах на передодні свята народин Магомета вдерлися на майдан молитви, що лежить під „стіною плачу", спалили жидівські молитовники та вівтар. Напруження між Жидами й Арабами дуже велике.

——о——

Пожар у Піреї

В Греції в Пірею (так зветься старинна пристань столиці Греції, Атен) вибух великий пожар. Згоріли маґазини. Школи є понад 200 міліонів драхм.

Під новий шкільний рік

(—) Вже кінчаться вакації, вже ось-ось знов шкільні будинки зароються дітьми, загомонять веселими їх голосами, покличе їх шкільний дзвінок до нової праці.

Важна хвилина в життю дітей, та не меньше важна вона й для батьків.

Треба їм, батькам і матерям, застановитися, над вихованням дітей тай над цим, в яку школу післати їх.

Багато більша частина дітей по селах піде таки в сільську школу. Здавалосяб, що з цими дітьми батькам найменьше журби. Щож? Подбати про книжки тай нехай ходить здорове в школу, а там нехай вже вчитель ломить собі голову, їх наукою.

Ой ні, батьку, мати! Ти мусиш добре вважати, як дитина вчиться, що користає з науки, мусиш пильнувати, щоб дитина твоя справді збогачувала свій ум і ублагороднювала душу, а найважніше, щоб діставала релігійне виховання! Також, щоб не затрачувала національної свідомости — про все це тобі треба дбати, бо тепер такі часи, що сама школа не все в змозі дати це. Знаємо чому. А лихого впливу довкола багато, багато...

Значна частина дітей піде до шкіл до міста! Кому вдасться дати дитину до бурси — добре. Там звичайно вже вважають на дітей як слід. Та й тут треба добре розвідати, чи бурса під проводом релігійного управителя. Бо буває часом тепер, що дістане провід бурси, коли не ворожий вірі, то бодай байдужий. А це вже лихо!

Ще більше треба вважати, ще більше треба бути обережним, коли даємо дітей на станцію. Треба наперед добре вивідатися в дирекції школи, а й так у людей, чи станція відповідна, чи не грозить там їм деморалізація.

А тепер ще найважніша справа для дітей: в яку школу давати їх.

До війни бажанням кожного батька й матери було вивчити сина на священика чи урядника.

Воно ще й сьогодні так, хоч обставини дуже змінилися. Місця державних урядників для нас Українців так якби замкнені. Остає звання священика, лікаря й адвоката, інжиніра і загалом т. зв. вільні звання. Та треба тут тямити одно: На священика само собою повинен іти тільки цей, хто чує до цього покликання. До інших згаданих горі звань повинні іти також тільки такі, що мають до них покликання й талант.

Тому коли батько і мати бачать, що дитині наука в ґімназії йде за тяжко, не треба її насильно пхати дальше. Є

й інші звання, які вимагають меньше коштів і скорше дають молодій людині хліб у руки — як от купецтво, ремесло.

Тож, коли покажеться, що в ґімназії дитині йде важко, треба старатися пізнати до чого дитина має охоту й талант — і дати її на науку чи до ремесла, чи до купецької школи.

Людей нам усюда треба, треба нам своїх купців, своїх ремісників.

І більше з них пожитку буде, як із цього, що піде на державну посаду — тай коли хлопець чи дівчина, меткі, вміють собі дати раду, краще будуть матеріяльно забезпечені й краще будуть жити як урядник і найважніше будуть независимі.

Отсе під розвагу батькам і матерям із новим шкільним роком.

——о——

З прогульки до Підлися

(Враження та замітки).

Під памятником Маркіяна Шашкевича, в неділю 11. серпня ц. р. гостила Підлиська, Біла Гора знову кільканацять тисяч цвіту вкраїнського народу. Як що року, так теж і цього року зійшовся український народ, щоби під Хрестом-памятником на Підлиській Горі вшанувати память Пробудителя галицької України, щоби засвідчити свою вірність величним стремлінням великого Маркіяна, щоби з вдячністю згадати про Поета.

І знов із глибини народньої душі під памятником М. Шашкевича понеслися мольби й благання до Небесного Творця за кращу долю рідного народу.

Свято цегорічне на Маркіяновій Горі відбулося з неменьшою торжественністю, як попередних років. Хоч і стрінулося воно з перепонами влади, бо навіть укр. послам не було дозволено промовляти до так численно зібраного укр. громадянства. Відбулася тільки церковно-релігійна частина. Полеву Службу Божу під Памятником в асисті кільканайцяти священиків відслужив Впр. о. мітрат Базюк. Дуже великої вартости патріотичну проповідь виголосив Впр. о. шамб. д-р С. Юрик. Проповідь о. шамбеляна мала головно на ціли скріпити в учасників свята віру в Божі, відвічні правди, як рівнож скріпити в приявних надію, яку завсіди треба покладати на всемогучого Бога. По словам о. шамбеляна тільки віруючі й релігійні члени укр. народу зможуть постояти сміло не тільки в обороні Божих прав, але також і в обороні прав рідного народу. Дальшу частину своєї проповіди присвятив о. шамбелян життю українського ґенія М. Шашкевича і його кличам, що за ними нам всім слід іти.

По Службі Божій зібране духовенство відправило панахиду на могилі незнаного укр. лицаря, що у визвольній боротьбі поляг під Памятником М. Шашкевича в обороні рідної землиці. І пригадалось мені, як тому ще три роки взад Маркіянове свято звеличував своєю присутністю бл. п. епископ Боцян. У памяти все ще свіжими стоять патріотичні проповіди покійного Епископа. І я неначе завдаю собі питання: Чому відійшов від нас цей великий муж в заранню своїх літ? Атже тепер так скоро часи зміняються, а потреби народні ростуть. Щоби ці народні потреби бодай у части заспокоїти треба великих людей, людей повних посвяти, тимбільше треба таких людей в сьогоднішних, прикрих для нашого народу, часах.

По панахиді на могилі укр. стрільця кількадесять укр. пластунок і пластунів зробило похід біля Хреста-памятника Поета зі словами бадьорої пісні на устах. Кромі цього були ще вправи Соколів і на тім свято в Підлисю (ізза заборони влади) мусіло покінчитися.

Ми розїзджалися до дому. Як що року при гомоні дзвінких, українських пісень...

А там на захід від Маркіянової Гори мріє під лісом родинне село Поета, Підлися. І вічливий Маркіянів дуб при воротах прихідства дальше столітню думу думає... Бо багато бачив він і був свідком не одної радісної і сумної події. І „колодязь студененький“ стоїть тут таки при дубові, що про нього з милою згадкою співає Маркіян у своїм „Підлисю“.

Якраз в цю хвилю, коли ми розїзджаючись, пращалися з Підлиською, Білою Горою, пригадався мені нарис одного польського письменника. Цей нарис описує якто в часах скрути для польського народу польська мати-героїня виводила своїх дітей на могилу польських героїв і тут разом з дітьми засилала молитви до Всевишнього. Так загартовувала вона духа в своїх дітей і підготовлювала їх до кращого майбутнього. І так само повинні робити в нинішних часах теж і українські батьки й матері. Бо й ми маємо чимало своїх героїв та заслужених людей. У відповідну хвилю повинні українські батьки та мами бодай духом посилати своїх дітей в чудові Маркіянові околиці, оповідаючи, де прийшов на світ цей великий муж, де жив, які його заслуги і т. п. А є про що оповідати хочби тільки про дітоті літа М. Шашкевича.

Ми розїзджалися з Підлиської, Білої Гори. При гомоні вкраїнських пісень...

Василько.

ІВАН ВАЗОВ

ВПЕРТЮХ

ОПОВІДАННЯ.

(Докінчення).

Це була несподіванка Младенові. Видно про його зустріч із Цанкою не знає ніхто. Це врадувало його. Та чого Милош так гнівається, чого він прийшов тутечки? Нічогісінько з цього не розумів.

— Щоти робив на Милошевих полях? — спитав старшина, який думав, що нема потреби питати в нього, чого він ходив у село, бо був сильно пересвідчений, що Младен не був у селі.

Щойно тепер догадався Младен, у чому обжаловують його.

Спалені стоги належали до Милоша, а Милош підозрівав, що це він підложив огонь — підозрівав його в такому страшному злочині. Ця думка обурила його, та він відповів спокійно:

— Я був у селі, на Милошових нивах не був і не шукав там нічого.

Станули йому в думці два селяне. Так це певно вони наробили йому цеї біди.

Старшина нахмарився.

— А чого ти передучера грозив Милошеві? — спитав і вказав на Цанчиного батька.

Младен стривожено глянув на Милоша.

— Щож, тепер удаєш дурного? — закликав Милош — спитайте в нього, спитайте, пане старшино, чи не сказав, що пустить мене з димом?

— Відповідай — приказав старшина.

— Так, я сказав — сказав Младен.

Ця щира відповідь зачудувала старшину й дуже подобалася йому. Младен здобув його співчуття, та на нещастя всі обставини були проти нього. Старшина не мав ніякого сумніву, що має перед собою виновника пожару.

— Заведи його на вартівню — приказав воякові, що мав службу.

Коли Младена вивели, старшина звернувся до Милоша:

— Це дивне, цей юнак не подобає зівсім на...

— Е! це скінчений драбуга, пане сотнику, чиж не сказав вам, як на сповіди? З батька коміти, який може бути син! — перебив йому бистро Милош.

Старшина глянув на нього гостро й вийшов.

По обовязуючим законам, віддали проступника цивільній владі.

Така справа ніколи ще не представлялася так ясно. І ніколи справи не розглядали так скоро й судді ніколи ще не видавали присуду з такою чистою совістю. Докази Младенової вини були такі ясні, так переконуючі, що навіть адвокат, що боронив Младена, хоч цей останній усе відпирався, вважав його винним і обмежив свою оборону до просьби признати злагіднюючі обставини й цим самим зменшення кари. Младена засудили на три роки вязниці.

*

Минуло пять місяців, як Младен мучився у вязниці.

Одного разу змішався дуже молодий вязень, як побачив, що за старшим десятником жандармерії ввіходить у вязницю Цанчин батько.

— Хлопче! — закликав задиханий Милош — будь доброї думки, тебе увільнили з вязниці, ти невинний, моя дитино, це той проклятий Стано спалив мої стоги, сам признався! Ну, виходиж скоріш!

Младен зчудований не йняв віри. Старший десятник потвердив Милошові слова й відчитав приказ начальника окружного суду, що звільняв Младена.

— Синку, чи простиш мені, що я заподіяв тобі тілько лиха? Я прохаю в тебе прощення — говорив Милош покірно, сливе зі слізми — чому не сказав ти правди? А так, що ми наробили!

— Таж я сказав вам, бай Милоше, що я навіть не бачив вашого поля.

— Ну, тепер вірю... та коли в тебе

Зі світа

Страшний вибух у копальні вугля.

В копальні вугля Гільденбранд, при гуті Антоніни під селом Нова Весь на Горіш. Шлеську рано зїхали шахтярі шахти Ґергард на 600 метрів у долину, щоб заступити нічних робітників. По відібранні стрілива до висаджування вугля пішли робітники дальше. Коли найшлися в коморі, послідував сильний вибух із невідомої доси причини. Наслідки вибуху були страшні. Хідник, де були робітники й сусідні хідники завалилися й прикрили собою 16 робітників. Шістьох, що були позаду, важко поранило. Доси добули цих 6 ранених, один із них помер. Тіла засипаних спалені на вугіль.

Загадковий взрив на кораблі.

Один із товарових кораблів у пристані Ню Джерзі експльодував із невідомої причини. Двох моряків згинуло, 12 важко ранило. Сливе всю залогу, 45 людей наслідком експльозії (взриву) викинуло з великою силою з покладу.

Невдалий лет „Краю Совітів".

За иншими державами й Радянщина хоче здобути першенство в леті понад океан. Вибирався тому й радянський літак, що його назвали „Край Совітів" летіти з Москви до Ню Йорку. Залога літака мусіла осісти на Сибіри й вертає в Москву.

Залізнича катастрофа в Америці.

Під стацією Генріет (в державі Оклягома) виколіївся особовий поїзд. Машиніст, палач і 12 подорожних згинуло. Кільканацять ранених. Причина катастрофи фальшиве уставлення зворотниці.

Летунська катастрофа.

Оноді пополудні прийшло до страшної летунської катастрофи під Ходзєжою в Великопольщі. Один із військових літаків, що був на вправах, займився в повітрі, впав і розбився. Двох летунів, що були в літаку згинули в полумі.

Анґлійська влада годиться на морські розоруження.

Із Льондону подають цікаву вістку, що Зєдинені Держави Півн. Америки прислали нові предложення щодо морських розоружень. Мек Донелд прийняв ці предложення з великим вдоволенням і анґлійське правительство вповні погоджується на них. Лондонські політичні круги привязують велику вагу до цеї заяви й здогадуються, що можливість анґлійсько-американського порозуміння вплине на цілість анґлійської заграничної політики. Мек Донелд вже вскорі виїде в Америку.

Міжусобиця в Стирії.

В місцевости Ст. Льоренц, у Стирії, відбулися в неділю походи й збори соц. демокр. „Шуцбунду" й христ. сусп. „Гаймвери". Як ці два походи зійшлися зі собою, прийшло на ринку до бійки, в якій згинув один член „Шуцбунду", а 57 було ранених, з цього 30 тяжко. Бореться зі смертю двох членів „Гаймвери" та двох членів „Шуцбунду".

Прийшло до цих кровавих подій із цього, що соціялісти безоглядну на заборону відбули на ринку збори. Гурт „Гаймвери" переривав промову соц. посла Валіша, при чому прийшло до перестрілки, що трівала сливе годину. Боротьбу припинив сильний відділ жандармерії.

В усій Стрії проголошено поготівля і „Гаймвери" й „Шуцбунду". Пишуть, що ранених є до 200.

Холера в Індіях.

В окрузі Сінд вибухла нагальна пошесть холери, як наслідок страшних повеней, що навістили ці околиці. Доси занедужало до 1500 людей.

„Цепелін" в Токіо.

Німецький кермовий повітреплав, „Ґраф Цепелін", що недавно летів з Німеччини в Америку, тепер полетів до Японії. Він без осідання перебув у повітрі 103 години. На летунській площі в Йокогамі, що віддалена 60 клм. від столиці Японії Токіо дожидався „Цепеліна" величезний здвиг народу. Команданта „Цепеліна", д-ра Екенера, повитав японський міністер мореплавства. „Цепелін" пролетів 6880 миль. Японський цісар подарував д-рови Екенерові срібну вазу, а членам залоги срібні чаші. Із Токіо полетів „Цепелін" у четвер до Ню-Йорку.

Буревій в околицях Полоцька.

Із Полоцька доносять, що над селом Старожреби зірвалася була оноді страшна буря з воздушною трубою. Воздушна труба пройшла так нагло, що в кількох мінутах запанувала повна темрява. Від вихру столітні дерева виривало з корінням. Позривало дахи ріжних будинків, а деякі доми знесло зівсім. Люде втікали зі села в трівозі. Худоба теж гнала в поле. В кількох місцях нараз вибухли пожежі. Як перейшла труба, впав град величини курячих яєць і вибив усе збіже, що ще було на пни. Одного настуха поранив град важко. 15 господарських будинків і 3 муровані доми зівсім знищені. Шкід є на міліон золотих.

Конкордат між Прусією й Ватиканом.

Конкордат між Прусією й Ватиканом у справі пруських католиків ратифікувало пруське правительство 13. серпня ц. р. Представником папи був нунцій Пачелі, а Прусії міністер Бравн.

——o——

Конференція в Газі

Положення в Газі все ще не ясне. Як загально думають, конференція тепер не поладнає нічого.

Анґлійський міністер Сновден не хоче ні крихітки поступитися Франції та иншим державам. Хоч великі фінансисти стараються вплинути на дипльоматів, щоб якось довели до згоди.

Сновден, кажуть, заявив вкінці, що не може згодитися, щоб анґлійські домагання заспокоїти коштом малих вірителів і вказав на це, що великі вірителі не зробили ніяких уступок.

Бріян відбув розмову зі Штреземаном. По цій розмові представники Франції, Бельгії, Анґлії й Німеччини зібралися в Гендерзена.

Предвиджують, що повну конференцію в Газі відложать на час зібрання Союза Народів. В часі цеї перерви фінансові знавці опрацюють пляни Юнґа та пороблять у ньому деякі уступки в користь Анґлії.

питали в суді, чому ти не сказав, де ти був і хто бачив тебе в селі?

Младен задумався, почервонів і сказав:

— Чому я не сказав? — для Цанки...

— Що! Для Цанки?

— Я пішов у село, щоб попрощатися з Цанкою. Тоді присягли ми собі, що поберемося... Чиж міг згадати Цанчине йменя, чи міг очорнити її?

І глянув Милошові прямо в очі, та цей замість гніву зазнав іншого почування.

— А то так, дитино! Ви з Цанкою дійсно любитеся? То вона тому так нахмарилася відтоді... та ні словечка не сказала... Ну, ну, поцілуй мене в руку й попроси, щоб я дав тобі її, нехай усі тішаться.

— Добре робите, бай Мило, бо взявби я її силою, так по вояцьки — закликав Младен і поцілував його в руку.

Милош глянув йому прямо в очі:

— А колиб я дав був її кому іншому, чи ти підпаливби мене?

— Ну, ну, бай Мило, знаєтеж мене!...

— Відтепер називай мене батьку, розумієш? батьку, не помиляйся, коміто! — ніби строго закликав усміхнеиий Милош, як виводив його з вязниці.

Заручини Младена з Цанкою відбулися цьогож таки вечера по бажанні вщасливленого Милоша — а весілля в тиждень опісля.

Коли в селі заграла весільна музика, заразом прийшла вістка про виповідження сербсько-болгарської війни.

На другий день Младен пішов на боєвище.

Нінащо не здалися просьби й слези молодої, зроспаченої жінки. На Милошеве прохання військова влада дала Младенові тижневу відпустку — та він уперся, казав:

— Тепер моєю жінкою, моєю родиною, моїм скарбом, моїм усім, рідна країна, поки в ній сидить ворог.

І пішов із одного весілля на друге — на кроваве...

І вже не вернув. Лишив юнацькі свої кости на верховині Цариброду.

Як памятку по ньому мала Цанка одного синка, гарного, синьоокого ангелика, що верещав під небеса, а впертого як дідько.

Часто дідусь, коли його хлопя подряпало по руках, говорив йому, цілуючи його пухке личко:

— Викапаний батько з нього! Цілий коміта! Коміта-впертюх!

Переклав ал.

——o——

Поживемо та побачимо, що з усіх цих торгів вийде.

Якби не випала конференція, Анґлія рішена відкликати свої війська з окупованих земель Німеччини.

Перед евакуацією Надренії.

Провідники німецької, французької, анґлійської і бельґійської делеґацій Штресеман, Бріян, Ґендерсон і Юманс обговорювали справи грошеві і адміністраційні, звязані з опорожненням німецької території Надренії від окупаційних військ. Переговори в цій справі йдуть дуже поволи в перед, головно ізза високих домагань щодо відшкодовання анґлійського делеґата Сновдена. Інші делеґації годяться в 50 проц. а навіть в 65 проц. заспокоїти висоту жаданої Анґлією суми. По осягненню згоди в цій справі почнуться переговори про речинець евакуації Надренії. Справа ця мабуть також натрапить на значні трудноці.

Письмо Німеччини до предсідника газької конференції.

Німецька делеґація передала през. Яспарові письмо до пяти держав, які запрошували на конференцію. В письмі домагається скликання повного засідання запрошуючих держав для дальшого обмірковування питання, що були предметом нарад конференції.

В окремому комунікаті заявляє, що це письмо Німеччини було конечне, бож уже тільки 10 днів остає до 1. вересня, який то день конференція знавців призначила як речинець уведення в життя Юнґового пляну. Дальше зазначує комунікат, що інтереси Німеччини на газькій конференції мають для Німеччини поважніше значіння, як для вірительних держав, що за них ведуть доси боротьбу. Комунікат наводить, що Юнґів плян не передбачує, що можна його прийняти пізніше. А тимчасом від покінчення нарад знавців минуло вже три місяці та справа всеж таки неясна. І виходить на це, що остане в силі Девсів плян, а проти цього Німеччина мусить запротестувати, бож знавці ствердили, що плян Девса неможливий до виконання. Що одиноким завданням конференції було саме поладнання пляну Юнга.

У відповідь на письмо Німеччини Яспар визначив конференцію шістьох заінтересованих держав на 21. ц. м. на год. $5^1/_2$ поп. В 4. год. зійдуться головні відпоручники трьох окупаційних держав і Німеччини.

——о——

Король і громадяне

Найбільше любленим королем в Европі є данський король Християн. Наш образок (світлина) представляє короля (х) на добродійному фестині в окруженні громадян, що тиснуться до нього з поздоровленням.

Китайсько-радянська війна

На вулицях міста Муклену появилися урядові оповіщення про вибух радянсько-китайської війни. Урядове звідомлення подає, що 16. ц. м. вечером радянські війська перейшли китайську границю та обсадили два китайські міста. Китайське правительство повідомило вже чужі посольства, що воєнні ділання вже почалися. Із Токіо (столиця Японії) доносять уже про сутички між радянськими й китайськими військами на північний захід від стації Поґранічная. Радянські війська по короткому бою подалися назад.

Китайська військова команда в Манджурії запорядила мобілізацію пятьох бриґад, в цьому одної бриґади кавалєрії.

В Манджурії заколот. Населення втікає масово з китайсько-радянського пограничя, покидаючи цілі оселі на ласку долі.

Із міста Чанґ-Тсієна вислали на китайсько-радянську границю 60-тисячну китайську армію.

Радянських громадян в Китаю арештують дальше.

Також і Радянщина поробила вже приготування до війни. І так у двох військових округах: амурському й новосибірському оповіщено мобілізацію коней. Це запорядження має приспішити доставу коней полкам червоної кінноти, що призначена до ділань на китайському фронті.

Кажуть, що радянська військова команда хоче рівночасно заатакувати східньо-китайську залізницю від сходу й заходу.

По останнім вісткам з Китаю, кровава боротьба між совітськими і китайськими військами почалася. Дуже кроввий бій вівся о місцевість Чунґ-Нінґ-Сієн, котра кілька разів переходила з рук до рук. Вкінці таки вдержали її Китайці. Відділ кавалерії, зложений з кількасот їздців, вирізали Китайці до ноги. Нанкінський уряд вислав вже 60-тисячну армію. На поготівлю стоїть 40 тисяч війська, готового до вимаршу на границю. Китайці розпочинають протинаступ, щоби виперти совітські війська з Манджурії.

——о——

Від напасти не пропасти!

(—) Нема майже числа „Праці“ орґану „Упіпів“ чи як кажуть інші „Упупупців“ (УПП), де не „чіпнулиб“ нашої „Правди“. Ми звичайно в останньому часі на ці зачіпки не звертали уваги, бо воно, правду сказати, шкода часу тай місця в часописі, краще це місце використати на щось пожиточне. Та сьогодні таки відповімо.

У нас в 28 ч. (не 29. як пише „Праця“), була стаття п. н. „Українське військо в Америці“. Статтю написав гетьманець, себто прихильник гетьманської влади на Україні — а що наш часопис безпартійний, тільки український і католицький — то ми містимо статті людей ріжних партійних переконань, аби тільки була в католицькому дусі, а бодай не ворожа вірі. Та що тепер вакації й більшість наших співробітників на відпустці й часопис редаґує один чоловік, то він за навалом праці забув зазначити, що це не редакційна стаття.

А „Праця“ (ч. 34) зараз і використала це тай нуж на нас, що ось то ми католики аґітуємо за православним гетьманом. І подає цілу низку думок ріжних московських ґенералів і діячів про гетьмана, яким буцім то б. гетьман мав заявляти, що він тільки вдає Українця са-

мостійника, а як прийде час, то віддасть Україну назад цареви.

Воно ріжно могло бути. Міг гетьман так не говорити, а вони, ці Москалі вмисне пускали такі вісти про нього, міг і говорити, бо так вважав потрібним — в політиці звичайно так: що інше говорю, а що інше думаю — а може й справді говорив, як думав. Хто може влізти в душу чоловікови?

Хоч, як би ні було, всякий мусить признати, що коли й була українська держава справді державою, то не за Цертральної Ради ні за деректоріяту, а саме за гетьмана. Тоді був хоч сяк так можливий лад, правительство гетьмана дбало про українське шкільництво, гетьман заснував українську академію й український університет у Камінці Подільському.

І розумна людина глядить на діла, а не на слова чиїсь, бо, як кажемо, в політиці звичайно слова є на те, щоб закривати думку. Це таксамо, як на війні — ніхто чейже не виявляє противникові ні своїх сил ні плянів, як він думає йти на нього. То лиш у давну давнину наш князь Святослав, як ішов на війну заявляв їм: „Іду на вас", мовляв приготовтеся до оборони, однак і він коли Греки хитро бажали в нього вивідати, кілько в нього війська, подав їм багато більшу скількість.

Щож до цього, чи ред. „Правди" за гетьманом, чи проти гетьмана — то ми ні за гетьманом, ні проти.

Ми бажалиб тільки, щоб на Україні була справді українська, а притім сильна й справедлива влада, яка опікувалаcяб всіми верствами, бо в розумній державі не роблять ріжниці між інтелігентом, міщанином і селянином, між „паном і „мужиком" та „робітником" — тільки дбають, щоб усім було добре. А найважніше: в розумній державі не переслідують віри, бо знають, що тільки ця держава сильна й могутня, де віру поважають, де дбають про релігійне й моральне виховання.

Такої української держави бажаємо й ми! А хто буде в ній головою нам байдуже — чи він буде називатися князь, чи король, чи гетьман, чи президент, це для нас не важне. —

В кождім разі не є тай не може бути нашим ідеалом більшовицька влада, що переслідує релігію й ширить у народі деморалізацію, приготовляє моральний упадок народу.

Отсе наша відповідь на напасти „Праці" і їй подібних, не для оборони перед їх напастями, бо „від напасти не пропасти", тільки, щоби не ширилося баламутцтво.

——o——

Нарід, що веде безнастанну війну з морем

Читаємо тепер про конференцію в Газі, де то радять представники держав. Цікаво буде неодному довідатися щось більше про край і нарід, що в його столиці відбуваються тепер наради.

Край цей зоветься Голяндія, або Нідерлянди. Лежить він над Північним морем. Майже вся країна низовина, тільки на півдні вузький клин між Бельгією й Німеччиною горбовина. Вся решта країни це вогка, урожайна намулиста земля. Легка земля западається поволи й мусять її захищувати від моря високими греблями й тамами. Тами й греблі що року підвищують, щоб море не могло продістатися через них, або прорвати їх. Мало цього, вони такими сильними та високими тамами й від моря забрали чимало землі. Значна частина городів, це колишнє дно моря.

Голяндці привикли вже до цеї боротьби з морем. І вони не тільки не уступають йому, а ще й продумують над цим, якби то ще як найбільше морського дна забрати під городи. В перелюдненій країні кожний шматок землі має велику вартість, бож відомо, що Голяндці вміють із землі мати найбільше живо в Европі. А на всьому світі уступають тільки Китайцям. Розмірно вузким проливом лучиться з морем.

Зайдерське озеро, тепер є морським заливом, а ще до 1287 р. було середземним озером. Це озеро занимає четвертину всеї Голяндії. Голяндці хочуть знов відтяти його величезною тамою від моря, а потім випомпувати з нього воду. І на осушених намулищах, що дуже родючі, має рости збіже, що вистане на виживлення яких 300 тисяч людей. Певно, що кошти такого осушення озера будуть величезні. Інжиніри вилічили, що все буде коштувати два міліярди золотих. Велитенська це сума грошей, та вся вона лишиться в краю, переходити буде тільки з рук до рук, бож усе робитимуть таки голяндські інжиніри тай робітники. А важне тут і це, що багато безробітних матиме роботу.

Більшину цих грошей коштувати буде тама, що буде справжнім чудом новочасної техніки. На її широкому хребті хочуть провести двоторову залізницю й широкий битий шлях.

Праця над цим велитенським ділом техніки кипить у повні. Великанські плаваючі черпаки т. зв. баґери добува-

---

К. К. 28

Св. Апостол Павло

Фелікс спершу думав пустити Павла на волю перед передачею уряду Порцієві Фестові, та прийшли до нього Жиди й стали прохати, щоб не випускав Павла, а передав свойому наслідникові. Сподівалися, що вдасться їм переловити нового старосту, щоб видав їм Павла.

Що не прийшли з порожними руками, то Фелікс і вволив їх волю, оставив Павла в преторії в тюрмі та ще й велів закувати.

І вже не показувався...

Новий староста Порцій Фест, як прибув у Кесарію, по трьох днях подався в Єрусалим

Там явилися перед ним архиєреї та знатні з Жидів і стали прохати в нього:

— Там у тебе, в Кесарії сидить вязень Савло Павло, ми прийшли прохати в тебе, щоб ти був ласкавий прислати його тут у Єрусалим на суд. За довго вже він там сидить, нехай осудимо його по нашому закону.

Говорили вони так, бо найняли вже були гурт драбів, що мали напасти на відділ, що вестиме вязня, й убити Павла.

Та Фест відповів їм:

— Не треба цього вязня вести в Єрусалим. Його стережуть у Кесарії й я вскорі буду там. Хто з вас згідний у цьому, нехай їде зі мною. І коли цей Павло винуватий у чому, то винуйте його, а я вислухаю вас і його й тоді побачу, що мені з ним ізробити.

Невдоволені були Жиди з такого рішення, та нічого було вже говорити, тож сказали:

— Добре, обжалуємо його в Кесарії.

Десять днів пробув Порцій Фест у Єрусалимі. По десяти днях вернув у Кесарію. За ним подалися туди й жидівські архиєреї та вельможі.

На другий уже день заповів Порцій Фест суд.

Як Порцій Фест увійшов у судню світлицю була там зібрана вся його рада. Всі привитали його, а він відклонився їм і сів на судищі.

— Чи прийшли єрусалимські Жиди? — спитав він сотника сторожі, що берегла ладу в суді.

— Так — ждуть у переходній кімнаті.

— Впустити їх і привести вязня Павла — приказав Порцій Фест сотникові.

Сотник вийшов і небаром увійшли в світлицю єрусалимські Жиди. Вони низко поклонилися Порцієві Фестові й закликали:

— Витай нам, стороже справедливости й заступнику цісаря!

— Витайте! — відповів їм коротко Порцій Фест.

За хвилю двох вояків впровадило Павла, закованого в заліза.

Жиди заразісько обскочили його та стали один наперед одного кричати:

— Ти зневажив святиню в Єрусалимі!

— Він виступає проти законів.

— Він відступник!

— Ти ворог великого цісаря!

А Павло спокійно на це:

— Це неправда, що я впровадив поганина, а я зівсім не знав, що він є в святині. І неправда, що я виступаю проти законів.

— Як ні! Коли навчаєш противне законові нашому — каже йому на це архиєрей.

— Нічого противного я не навчаю. Голошу тільки науку Господа мойого Ісуса Христа, який, як було заповіджене пророками, народився з роду Давидового й умер на хресті, а третього дня воскрес і по сорок днях узнісся на небо. Голошу Його науку, а Він сам голосив, що не прийшов зносити Мойсеєвого закона, тільки доповнити його.

— Ти голосиш, що Христос син Божий!

— Так! Ісус Христос син Божий, що Його Бог Отець зіслав, щоб спас людей від гріхів, і отворив їм небо — відповів їм Павло сміливо...

ють намул із дна озера й сиплють його там, де має бути тама. Чергою дають верству піску й марґля та укладають фашини по випробованим у Голяндії приписам. У багато місцях тама вже вистає понад филі, де море глибше під водою ще росте широка полоса тами.

Голяндці з гордістю глядять, як праця йде наперед і дожидаються щораз близчої хвилі, коли не підбоями, а зусиллям техніки їх рідна земля збільшиться на четвертину всего простору.

Вся Голяндія має 34.223 квадр. кільом., та з цього, як згадано горі, четвертину покищо занимає озеро. На цьому просторі живе 7,528.000 населення, це дає пересічно на 1 квадр. кільом. 220 людей, себто більше як двічи тільки, що в нас у Галичині. (У нас на кв. кільом. припадає 103 людей).

Поля управляють Голяндці не багато, тільки що на горбовині, а її обмаль. На низовині управляють вони городи, а в них плекають цвіти та вчасну городовину. Також плекають худобу. Знана голяндська раса худоби. Молочарство в них стоїть високо, виробляють славний голяндський сир.

Голяндці здавна славні моряки й рибалки. Сприяло цьому море й численні ріки, що пропливають країну. Як моряцький нарід здобули вони собі були передове значіння в Европі й здобули великі кольонії. Значіння це перейняли від них Англійці, та кольоній вони ще чимало задержали, а простором ці кольонії ще й досі майже в шестеро перевисшають Голяндію, бо всіх разом є 2,030.400 кв. км. Голяндці є католики й протестанти — католиків є 36 відсотків, а протестантів 44.

Столицею є Амстердам (727.000 мешканців) а резиденцією (де сидить король) Ґаґа (409,000 мешк.).

Витрівалість і завзятість Голяндців повинна й нам стати приміром, повинна нас навчити, що витрівалістю переможемо й найтяжчі перепони. Витрівалістю й пильною, невпинною працею!

——о——

Про анархію

Мало є людей з тих, що тепер жиють, щоби не бачили російського війська в 1914 р., як воно вступало до нашого краю. Полк за полком, кіннота, артилєрія, піші полки, одні стежками, інші битими гостинцями, часом без перерви кілька день, часом з довшими перервами. Кожний свідок того походу признавав, що тоді вся російська армія приходила до нас зорґанізована. Кожний ґенерал знав про своїх жовнірів і колиб його спитати було про якогось салдата, то міґби цікавому сказати точно, що той салдат в тій хвилі робить, де знаходиться.

Кожний також бачив, як Москалі робили відворот з Австрії. Дорогами, полями плила маса людей без порядку, кіннота з пішими і артилерією старші з підчиненими, все помішане, одним словом — анархія, Про яку небудь оборону, битву, наступ й не було бесіди.

З того бачимо яка велика ріжниця між орґанізацією й між безладом або анархією.

Подібно як в армії треба все іти вперед, треба боротися так і в життю. До боротьби мається в тім життю дуже багато. Хто хоче не змарнувати тих талантів, які йому Господь Бог на цей світ дав, сей мусить працювати, а кожна праця то боротьба з преріжними перепонами. Однак праця наша повинна бути впорядкована і підчинена висшій волі. Колиб ми хотіли в неділю їхати в поле орати, то на щож нам здасться той наш труд. Добро нашого спасення вимагає від нас тоді молитви. Колиб ми хотіли молитися тоді як праця конечно вимагає наших рук, то також небулоби се по висшій волі.

Так отже орґанізуймося в нашім життю духовнім. Церков тоді повчить нас так, щоби не було в нашім життю нічого забогато, ані замало. Спільними силами доведемо до великих чеснот в нашім народі. Успіхи полученої молитви будуть превеликі. Оборона віри стане на властивій дорозі. Власть духовна буде в змозі видавати прикази, а вірні будуть могти їх найточнійше виповняти. Се є певне, що в нас є все тільки нема орґанізації.

А де нема орґанізації, там безлад анархія.

Тож зберігаймо лад і в церковному й у народньому життю.

——о——

Переписка Адміністрації

Вп. Яцків Андрей — Краків. Сьогодня висилаємо бракуючі числа „Правди" за січень, лютий і март, як рівнож ч. 14 і 34. — Належитість в сумі — 3 зол. просимо нам негайно прислати.

Залеглість за „Правду" п. Олекси Яцкова виносить — 10.19 зол. Від сьогодня починаємо опаскувати „Правду" після Вашого цінного бажання.

П. Петро Шеремета — Дібринів. Цінну картку ми одержали. Від сьогодня починаємо висилку „Правди" на Вашу адресу. До дня 1/9 1929. залеглість виносить 11.30 зол., яку просимо залученим чеком вирівнати.

——о——

На це Жиди знов стали верещати й закидували йому ріжні провини, та доказів ніяких не подавали.

Слухав цього всего Порцій Фест, а вкінці знетерпеливився тай каже:

— Тай смішніж бо ви! Робите йому ріжні закиди, а ні на один закид не маєте доказу. Якжеж я можу судити його.

На це Павло:

— Так вони не від сьогодні чіпаються мене й закидують мені всячину, чого не можуть доказати. Та не любов правди спонукує їх до цього, а сліпа ненависть до мене й завись, що Божа наука, що її я голошу, поширюється все більше. Вони добре знають, що я не провинився нічого ні проти закону, ні проти святині, ні проти цісаря! Наступають на мене, бо правди не люблять і ненависна їм наука моя!

Бачив Фест, що нема йому защо судити Павла, та не хотів уже на початку свойого урядування зражувати собі Жидів, тому й сказав Павлові:

— Хочеш іти в Єрусалим і там судитися переді мною в цьому?

Павло на це:

— Я стою перед цісарським судищем! Там маю суд приймати. Жидів я не скривдив нічим. Ти й сам це добре знаєш! Колиж я не правий і зробив що достойне смерти, прийму й смерть за це! Колиж нема в мені нічого, в чому винують мене вони, ніхто не може мене видати їм. Я покликуюся до цісаря.

На це Порцій Фест підвівся з сідалища й став радитися зі своєю радою. Поговоривши з радою, сів знову тай каже Павлові:

— Ти покликуєшся до цісаря, до цісаря й підеш!

І велів назад відвести Павла. Жиди відійшли невдоволені нізчим.

Пройшло кілька днів. Павло сидів у тюрмі та роздумував над цим, чи добре він зробив, що покликався до цісаря. Тепер буде тяганина, треба буде довго натрудитися та намучитися, заки доведуть до Риму. Пусте труд і муки, тільки жаль, що багато часу пійде на марне. Та інакше тоді було, годі було йому віддаватися в руки Жидам. Поволи вспокоївся Павло. Все в Божій волі!

Тоді прибули в Кесарію цар Агрипа та Верникія, щоб повитати Феста.

Фест принимав їх дуже величаво й задержав у себе довше.

А одного дня каже Фест цареві Агрипі:

— Є тут один муж у вязниці, що його лишив Фелікс. Як я був у Єрусалимі, прийшли до мене були архиєреї та старші жидівські й домагалися суду на нього. Я відповів їм, що це не римський звичай, видавати кого на смерть перше, ніж обвинувачений матиме винувателів перед собою й дасться йому змогу боронитися. Якже вони прибули тут, я не зволікав, тільки зараз на другий день сів на судищі та звелів привести вязня. Винуватели обступили його та не могли нічого закинути йому такого, що заслугувалоб на покарання. Вони змагались зі собою про їх марновірство та про якогось Ісуса, що вмер, а про якого цей Павло казав, що він живий. Мені це змагання видалося пусте й я сказав вязневі: Коли хоче, хай іде в Єрусалим і там судиться про це. Та Павло покликнувся, щоб його задержати до розсуду Августа й я звелів держати його, поки матиму змогу відіслати його в Рим до цісаря.

Агрипа слухав цікаво Феста, а як цей скінчив говорити, каже йому:

— Бажавби й я послухати цього мужа.

На це Фест:

— Завтра, царю Агрипо, почуєш його.

На другий день рано прийшли Агрипа й Вероникія з великою пишнотою в судову палату. Увійшли в судню світлицю з тисячниками та з міськими передовими мужами.

Фест повитавши їх, звелів привести Павла.

Як привели Павла, каже Фест:

(Д. б.).

——о——

Крутії

(Надіслана стаття).

Я хочу тепер написати читачам нашої „Правди“ про таку ґазетку, що про неї мало хто може й чув по наших свідомих селах. Називається вона „Земля і Воля“, а писана українською мовою, тільки якоюсь попсованою. Хочу написати про неї тому, бо може неодному попадеться ця друкована шматка в руки й збаламутить його назва „Земля і Воля“. Та там ніщо про землю і волю нема, там тільки лайка на Україну та на католицьку Церкву. Значить назва „Земля і Воля“ то є тота овеча шкіра, що її вбрали православні вовки, щоб задурити селян. Знають, драбуги, що як селянин почує слово „земля“ то воно зараз зворушить селянина. Та цим „землевольцям“ не про землю нашу ходить, а про нашу душу.

Я вже давніше бачив цю „Землю і Волю“, бо приносив мені кілька разів її наш Тимцьо Чавурський. Та вкінці навіть Тимцьо пізнав куди вона гне й не читав її й я забув про неї.

Аж якось був я в місті. Заїхав я на торговицю, злажу, даю коням їсти, аж чую, а коло мене хтось раз за разом: — А то брешуть, а то крутять! Я дивлюся, а то якийсь незнайомий мені господар сидить на возі й читає часопис.

Я підводжуся від опавки тай кажу:

— Читаєте ґазету?

— Ага — каже — читаю „Землю і Волю“, та, кажу вам, уже ріжні шмати читав я в життю, а такої брехливої ще не читав.

— А що там таке бреше? — питаю я.

А він зачинає так:

— То знаєте, я до війни був як то кажуть твердий русин. Ще й на війні, як москалі втікали з нашої Галичини, то я з ними втік геть аж у глибоку Росію. То як я там приїхав тай почув, як там говорять: „дай мнє хлеба, снеґ, шесць, седем, камень, бил“ то я подумав собі, що вони говорять польською, тільки якоюсь трохи попсованою мовою — а тут в „Землі і Волі“ читаю, що наша українська мова „жаргон на половину руський і на половину польський!“ Я не знаю або вони дурні, або з нас дурнів роблять. Я потому був на Україні й чув, як там говорять по селах, то пізнав, що там говорять так як у нас в книжках пишуть. А перше до війни, як я ще був як то кажуть москвофіл, то я читав у москвофільських ґазетах і часописах, що в українських книжках мова штучна, що її видумали. Так пізнався я на брехні й тамечки на Україні став свідомим Українцем.

На це я йому:

— То вам війна попри шкоду, бачу, й користь принесла. Ви бачили на Україні й наших людей і Москалів і пізнали, що Москалі то зівсім інакші люде від нас. —

— А вжеж — він мені на те — бачив я що Москаль інакше виглядає, інакшу вдачу й звичаї має тай у хаті й коло хати в него зівсім інакше як у нас — а Українець з Великої України то дуже і вдачею й звичаями до нас подібний. А тутечки тота ніби „Земля і Воля“ бреше, що наша мова це мішанина з польською. Та це мене ще не так розлютило, бо то знаєте: пес бреше, вітер несе... та ось бачите та друга стаття вже розлютила мене зівсім. —

Так він каже тай тиць пальцем в часопис. Дивлюся, а там стаття „Єсть каяття та вороття не має“.

— Ага, — думаю собі — то ніби з Шевченкового „Кобзаря“, та в Шевченка трохи інакше: „Буде каяття на світі, вороття не буде“. Та дивлюся зірка, значить на долині буде пояснення, чому така зміна і я глип на долину а там каже, що каяття і вороття нові ундівські слова. Я не видержав і розсміявся в голос тай кажу:

— А то бачите має вже читачів за крайних дурнів — виходить, що Шевченко навчився цих слів від „Ундо-ня“, хоч про „Ундо“ ще ніхто тоді не чув у нас, не то на Великій Україні.

А той господар:

— Та я ці слова чув на селах на Україні. Та читайте лиш цю статтю.

Не мав я багато часу, бо мав чимало справунків поладнати, та всеж таки так перекинув оком по статті і довідався, що хтось там із Українців видав якусь брошурку „В обороні прав нашої греко-католицької Церкви“. Як я з цеї статті довідався то там у цій книжці сама лайка й напасти на наших епископів перемиського й станиславівського та що цю книжку мали ніби написати якісь Українці та ще й греко-католики.

— Гарні то Українці та ще й католики подумав я собі, що виступають проти своїх епископів, а Святе Письмо каже: „Не будеш говорити лихого на князя твойого народу“.

А той господар:

То знаєте якісь мусять бути або останні дурні, або підлі люде, що написали таку книжку.

— А вжеж кажу я, бож порядний та чесний чоловік, та ще й свідомий українець і католик такого не зробить. Та то вже бачите таке наше лихо, в нас богато людей навіть передових, як що робить, то так, аби вийшло ворогам на користь, а нам на шкоду, аби ворог тішився. От, як бачите, отся „Земля і Воля“ втішилася та вже в кількох числах пише про цю книжку й радить нам стати православними, а все буде добре.

— Так, так воно в нас — сказав господар.

Тимчасом надійшла з міста його жінка й наша розмова ввірвалася. Я лишив коні на хлопця й пішов за справунками.

Як приїхав до дому, прийшло мені на думку, що добре булоб списати все й я списав тай посилаю — видрукуйте, коли воно на що здатне.

Стефан Варунок.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Містимо цю статтю нашого дописувача, бо справді в ній є чимало цікавого. Це про що пише наш дописувач постараємося другим разом виясчити докладніше.

——o——

Почтові марки папської держави

Як дальший знак своєї державности видав Ватикан тепер власні почтові марки. В день отворення почтового уряду розкупили майже всі марки. — (Образок із цього дня подали ми в попередньому числі „Правди“). — Ці марки бачимо тут на образку. На одних є портрет папи Пія XI., а на других папська тіяра і ключі св. Петра, знак папської влади.

Про мурашки

Всі знаємо великі кіпці в лісі — муравлища, а не прийде нам навіть на думку, яке цікаве життя криють вони в собі. Послухаймо про мурашки.

Мурашки живуть у копцях — муравлищах, а крім цего під кожним муравлищем мають ще під землею кілька поверхів. Кажеться поверхів, бо муравлище, це не зівсім нефоремна, безгадна копиця, а будівля поперерізувана численними скісними коридорами, з яких входиться до менших і більших комірок.

Стіни коридорів і комірок зложені є гарно з грудок землі, шпильок з дерев і шматків листя. Одні комірки призначені на переховування запасів на дощеві дні — на зиму мурашки запасів не роблять, бо в тім часі сходять до комірок підземних і засипляють на ввесь час зими, другі комірки служать на пе-

рехованнє яєць, інші призначені вже для кукол (подушечок). Є й великі комірки начеб великі салі призначені гейби на які збори мурашок.

Муравлище таке, як знаємо, буде часом завбільшки трилітної дитини, коли сама мурашка довга на не цілий центиметер. Люде, що мають знаряди, не в силі відносно до своєї величини збудувати таку будівлю, коли те мале сотворіння будує тут усе самими лиш ніжками і щоками. Однак зрозуміємо чому то так є коли пригдянемося з близька зорґанізованій праці мурашок.

Самі мурашки діляться на робітниці, матки і трутні, В серпни можна завважати в повітрі цілі рої маток і трутнів; мають вони крильця, Робітниці не мають крил.

Наколиби ми могли заглянути до муравлища то ми запримітилиб трудящість його робітниць. Тут одна тягне якусь соломку, яка величиною більша від неї. Коли не дасть їй ради тручає своєю головкою другу, відтак трету і т. д, аж назбитається їх така скількість, що вже дадуть раду занести потрібний матеріял. Буде з него підпора в коритари, або інша яка направка яких в муравлищі все потрібно. Де інде бачимо, як мурашки добивають умираючу гусеницю, як відтак здобутий запас тнуть неначе топорами на части і стягають до своїх маґазинів. Інші робітниці виносять малі кукли (подушечки) на сонце, щоби душнота кіпця не пошкодила малим, а як лиш небо захмариться, вони малих негайно забирають назад до дому. Там бачимо як робітниця доїть корову, щоби накормитися її солодким молоком.Якто,мурашки в муравлищі мають навіть свої корови? Так є, є рід мшиць, які кормляться коріннєм дерев і виділяють солодкий сок. Мурашки, які пропадають за всіми солодощами тримаються в своїм муравлищі, а при тім користають з них так само як люде з коров.

Крім мурашок в муравлищі жиє ще що найменше 100 родів ріжних комах, які будьто приносять мурашкам користь, будьто миші користають із запасів нагромаджених запопадними робітницями, будьто вкінці не справляють ані ніякої шкоди, ані не приносять також ніякої користи, а лиш так собі користають з їх гостинности.

Мурашками не править ніхто. Ніхто тут не видає приказів ніхто не робить плянів. Їх інстинкт влитий їм Творцем каже довершувати великі зусилля і спільно працювати. Є зате муравлище людям вказівкою, до чого доводить спільна, але й запопадна праця.

—o—

Данилка Сокири слово щире

Була у неділю спека, та у мене є садок, проти спеки забезпека — і я втік у холодок. Книжку взяв я зі собою, щоб не гаяти часу, почитаю у спокою, душі користь принесу. Сів під грушу трохи низче, бачу, купка є землі — невеличке муравлище, вколо густо муравлі. Бігають, снуються всюди ці маціпкі мурашки, видно люблять працю, груди — ось виносять подушки, їх до сонця вигрівають, розкладають на земли, про дітей своїх так дбають, щоб здорові їм росли. В мене вже думки буяють: чи так само і у нас, про дітей про своїх дбають, як мурашки в кожен час? „Діти народу надія“! так голосять в нас здавна, щоб сповнилась наша мрія, щоб розцвіла Вітчина, про дітей нам треба дбати, про науку школу їх, мусять дбати батько, мати, щоби мати тут успіх і всі разом не жаліти труду, праці ні гроша, щоб здорові росли діти, не кривилась їх душа. Розуму хай набирають в „Рідній Школі“ діти нам і шлях певний там пізнають до народу щастя брам, Бога Творця почитати і любити рідний край, правду, чесність пізнавати — там учаться всі нехай! Та щоб так могло в нас бути, щоб не втратити мети, що хвилини, що мінути треба дбати нам, брати, все про нашу „Рідну Школу“, що дня сотик відложить, так зберемо ґріш посполу „Рідна Школа“ буде жить, буде нам дітей ховати, в віднім дусі їх учить, кращу долю, батьку, мати, твоїм дітям зготовить! Шкільний рік уже надходить, важний час це дітям всім, український весь народе, а найбільше вже твоїм! Правди тут я не закрию, бо що правда, то не гріх, дам вам буханців у шию і розлючу вас усіх, скажу правду: в селах наших, не клопочуться дітьми, і в містах воно не краще, — будьмо вже ми раз людьми! Хай нам не зростають діти наче в полі той хабаз, хай злі духи в свої світи не беруть дітей у нас. Перед Богом за дитину батьку, мати, здасьте звіт, ви в останнюю годину, як покинете цей світ — бо на те Бог дав вам діти, щоби дбали ви про них, і плекали їх як цвіти, берегли від вихрів злих на пожиток для народу і на хвалу Божу враз — як вчините дітям шкоду, кара Божа вдарить вас! Бож навчав Христос Спаситель, щоб не кривдити діток, лиш любити, голубити, берегти їх кожен крок. Будьмож ми, мов мурашки ті, миж мудріщі чей від них, діти ми даваймо вчити, бережім від впливів злих. Тим кінчу моє письмо, в ньому вам є рада щира, так на перед підемо — ручу вам все ваш

Сокира.

—o—

НОВИНКИ

Ревізія. На Знесінні старому перевела поліція 19. ц. м. ревізію в хаті електромонтера Володимира Махницького. Не найшли нічого підозрілого. Забрали тільки квітар тов. „Луг“, старий австрійський кріс і старий револьвер, оба вже нездатні до вжитку. Мохницький працює в усіх українських установах на Знесінні.

Замкнення дороги на просторі Львів-Стрий. В днях 23. і 24. серпня ц. р. від год. 4. до 6. і від 15. до 18 (3—6 поп.) і дня 25. серпня від год. 10. до 19. на просторі 20 кільом. на державній дорозі ч. 9/7 Львів-Стрий від кільом. 23/1 до клм. 3/1 відбудуться „Міжнародні плоскі перегони“. Тому Ґродське староство остерігає населення, що замкнуло на цей час означену дорогу й що в цім часі треба усувати з дороги дітей, дріб, худобу й що тоді дорогою не можуть їхати вози, ані йти прохожі.

Вибух карбіту на Персенківці піді Львовом. В цегольні на Персенківці вибух карбід у лямпі. Сталося це в часі споювання двох металевих частей при кітлі. Жертвою вибуху впав робітник Казимир Кос. В нього розторощило щоку, попарило ціле лице та інші части тіла.

Пожари. В ночі в Стажові б. Теребовлі, повстав пожар у господарських будинках. В. Грабана. Згоріла стайня й стодола та хліборобські знаряди — все разом вартости 2.800 зол. — В Сухівцях у Збаражчині згоріла стирта соломи. Огонь повстав із вини форналя Яна Бонка, що необережно обходився зі сірниками. — В Кривичах б. Перемишлян згоріла стодола враз із господарськими знарядами Юрка Дулиби. Шкода виносить коло 3.000 зол. — Огонь спричинив Дулибна син. — В шопі Михайла Франкова в Нущі б. Зборова вибух пожар, що знищив усі господарські будинки, дві корові, ялівку, коня й дві безрозі. Шкоди є на 7.000 зол. Огонь перекинувся потім на хату Миколи Франкова, що згоріла зівсім. Причина пожару необережність. — В Зазубницях б. Скалату, повстав пожав у будинках Андрія Мельничука. Що не було кому ратувати, огонь перекинувся на сусідні будинки інших господарів. Згоріло зівсім 10 господарств враз із мертвим інвентарем і готівкою 523 долярів. Пожар спричинили малі діти. — В Монастириськах б. Бучача, зайнявся дім Маркуса Берзона. Згоріло вісім склепів, що були в цьому домі. Загально є шкоди на 76.000 зол. Причина пожару покищо невідома. — В Горожанці б. Підгаєць, згоріли будинки Яця Мулика, Павла Мулика і Карла Злотніцького. Шкоди є на 14.000 зол. Пожар повстав наслідком хибної будови комина. — В Тернополі в домі Мойсея Шехтера й Йося Левінтера, повстав пожар, що знищив крупарський млин ураз із будинком. Шкода виносить 6.000 зол. — В шопі Івана Маґеровського у Вирові, пов. Камінка Струмілова вибухла пожежа, котра перекинулась опісля на будівлі інших господарів. Згоріло 9 хат і 9 господарських будинків. Загальна шкода виносить 50.000 зол. Слідство виказало що пожежу викликали діти, бавлячись огнем.

Градові тучі. В Бучаччині впав густий град, що наробив великих шкід. В громаді Дулиби знищив майже третину плодів на просторі 450 морґів. В Сімянчах знищив до 100 морґів, а в Цвітовій 300 морґів, в Носілці Язловецькій 230 морґів. Градова туча перейшла теж над Чортківщиною й знищила в Джурині 550 м., в Полівцях 560 м., в Слобідці Джуринській на просторі 600 морґів.

БІРЖА.

Гроші. Амер. доляр 8.88½.

Збіжжа. Ціни в золотих стація Львів. Пшениця 45.7, жито 26.50—27, ячмінь 24.25—25.25, овес 22.50—23.

Відповідальний редактор Антін Лотоцький. З друкарні Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10.